

LET'S
WALK TO
SCHOOL

CA1/Cyfnod Sylfaen/ P1-3

OLION TROED – bodau dynol ac anifeiliaid yn cerdded

Hyd: Tua 60 munud

(ac eithrio'r estyniad
a'r adran gartref)

Nod

Galluogi plant i nodi trywydd anifeiliaid, adnabod ac enwi grwpiau anifeiliaid cyffredin, a chymharu eu harferion cerdded gyda'r anifeiliaid sydd wedi'u rhestru.

Amcanion

Bydd y wers hon yn galluogi disgyblion i wneud y canlynol:

- Adnabod trywydd anifeiliaid lleol.
- Rhoi anifeiliaid mewn grwpiau anifeiliaid cyffredin.
- Nodi cynefin ar gyfer pob anifail ac edrych ar ba anifeiliaid allai fod yn byw'n agos atom.
- Trafod pa mor bell mae pob anifail yn teithio o'u cynefin a chymharu ein teithiau o gartref (ein cynefin) i'r ysgol.

Adnoddau

- 'Anifeiliaid, olion traed a phellter' wedi'i dorri a thaflen adnoddau paru cardiau (ar gael ar ddiwedd y ffeil hon)
- Llinell olchi a rhywfaint o begiau (dewisol)
- Bag o flawd (i ddisgyblion edrych ar olion eu hesgidiau eu hunain yn y dosbarth – dewisol)
- Cyfarwyddiadau i wneud trap ôl troed. Mae nifer o opsiynau ar gael ar-lein. Ewch i chwilio am 'trap ôl troed anifail' (dewisol ar gyfer estyniad gartref).

Cysylltiadau i'r cwricwlwm

- **GWYDDONIAETH** – anifeiliaid, ymchwilio, mesur, dosbarthu
- **DAEARYDDIAETH**
- **ABGI/IECHYD A LLES**
- **CYMRAEG/SAESNEG/IEITHOEDD** – ysgrifennu creadigol, trafodaeth

Paratoi

Cyn y sesiwn, argraffwch nifer o gopiau o'r daflen waith ategol o'r enw 'Anifeiliaid, olion traed a phellter' sydd ar gael ar ddiwedd y ddogfen hon. Cadwch un copi i chi eich hun, yna torrwch y copïau eraill a chadwch yr holl ddarnau wedi'u torri gyda'i gilydd mewn set. Rhowch un set i bob grŵp yn y dosbarth. Rydym yn argymhell bod grwpiau bach o 4/5 o ddisgyblion yn cydweithio ar y gweithgaredd hwn.

Cyflwyniad

1. Cyflwynwch y plant i'r syniad o olion traed a sut y gellir defnyddio'r rhain i nodi pa anifeiliaid sydd wedi bod mewn ardal benodol.
2. Gallwch hefyd ddangos fideo rhagarweiniol byr ar ôl troed ac olrhain anifeiliaid. Mae nifer ar gael ar-lein.
3. Cyflwynwch y bydd disgyblion yn defnyddio eu sgiliau ditectif i baru trywydd ag anifeiliaid.
4. Byddant hefyd yn edrych ar ba mor bell mae'r anifeiliaid hyn yn teithio bob dydd ac yn meddwl am sut rydym ni, fel pobl, yn teithio bob dydd.

Datblygiad

Rhan 1

- Dechreuwch drwy ofyn i ddisgyblion feddwl am eu hól troed eu hunain maen nhw'n eu gadael ar ôl yn yr eira/mwd/tywod. Ydy'r argraffiadau hyn yn dod o'n hesgidiau neu esgidiau glaw? Beth am yr argraffiadau y byddwn ni'n eu gadael yn y tywod (printiau troednoeth)? Beth allai'r rhain ei ddweud wrthym am y bobl sydd wedi'u gadael? Beth allwn ni ei fesur i roi rhai cliwiau i ni?

GWEITHGAREDD YMARFEROL DEWISOL: dylech gael hambwrdd gyda thywod llaith ynddo (neu wasgaru blawd ar hambwrdd/bocs neu ran fach o'r llawr) a gwahodd disgyblion i roi un droed yn yr hambwrdd i weld pa brint y mae eu hesgidiau'n ei adael (neu ei wneud yn droednoeth). Sut maen nhw'n cymharu ag ôl troed ei gilydd ac ôl troed yr athro?

- Siaradwch am sut mae anifeiliaid fel pobl hefyd yn gadael olion traed, ond dydyn nhw ddim yn gwisgo esgidiau!

Rhan 2

- **GWEITHGAREDD PARU CARDIAU.** Gofynnwch i bob grŵp bach o ddisgyblion weithio gyda'i gilydd i geisio paru'r printiau â'r anifeiliaid (gan ddefnyddio'r daflen adnoddau 'Anifeiliaid, olion traed a phellter'). Dylech hepgor y cardiau 'Pellter' ar gyfer disgyblion CA1.

A all disgyblion baru'r argraffiadau gyda'r anifeiliaid? Beth yw eu rhesymau dros y parau maen nhw'n eu gwneud? Gallwch ddefnyddio naill ai ffotograffau neu luniau o'r olion traed, yn dibynnu ar ba mor hawdd/anodd yr hoffech wneud y dasg (neu ddefnyddio'r ddau).

- **Rhannwch yr atebion a thrafod unrhyw anghysondebau.** O'r anifeiliaid a drafodwyd, siaradwch am ba mor bell maen nhw'n meddwl mae pob un o'r anifeiliaid hyn yn cerdded/hedfan o'u cartref bob dydd (e.e. pellter byr, canolig neu hir). A allant roi'r lluniau o'r anifeiliaid mewn llinell, i fyny ar y llinell olchi ddewisol neu ar ddesg mewn trefn, o'r rhai sy'n cerdded y lleiaf i'r rhai sy'n cerdded fwyaf? Gall yr athro wirio ei atebion o'r daflen adnoddau.

- Nawr byddwn yn ceisio paru disgyblion â'r anifeiliaid yn seiliedig ar y pellteroedd a sut y gwnaethant deithio i'r ysgol ar y diwrnod hwnnw. I wneud hyn, gofynnwch y cwestiynau canlynol i'r dosbarth:

1. DWYLO I FYNY PAWB A GERDDODD I'R YSGOL HEDDIW. (Mae'r holl ddisgyblion hyn fel yr anifeiliaid sy'n cerdded pellter hir h.y. gwiwer lwyd neu llwynog. Gall hyn gynnwys y rhai sy'n beicio neu'n mynd ar eu sgwter yr holl ffordd i'r ysgol.)

2. DWYLO I FYNY PAWB A WNAETH DDEFNYDDIO'R PARCIO A CHERDDED HEDDIW. (Mae'r holl ddisgyblion hyn fel yr anifeiliaid sy'n cerdded pellter canolig h.y. draenog neu gwningen.)

3. DWYLO I FYNY PAWB A DDAETH I'R YSGOL MEWN CAR HEDDIW. (Mae'r holl ddisgyblion hyn fel yr anifeiliaid pellter byr h.y. colomennod gwyllt neu froga. Mae hyn yn cynnwys y rhai sy'n teithio ar fws neu ar drên.)

- **Sut y gall pob disgybl gynnwys mwy o gerdded yn eu diwrnod i fod yr anifail nesaf ar hyd y gadwyn?** Pob disgybl i feddwl am ateb. Gall disgyblion hefyd wneud addewid i gerdded, beicio, defnyddio sgwter neu wneud Parcio a Cherdded mwy os dymunant.
- **Ceisiwch greu amgylchedd cynhwysol yn ystod y drafodaeth hon.** Ni ddylai disgyblion sy'n byw ymhell o'r ysgol, neu nad ydynt efallai'n gallu cerdded i'r ysgol am resymau eraill, deimlo'n ddigalon. Atgoffwch y disgyblion bod mynd ar olwynion i'r ysgol, gwneud parcio a cherdded, neu ddod oddi ar y bus yn gynnar i gyd yn ddewisiadau amgen gwyh.

Gyda phawb

1. Ewch ati i grynhoi dysgu'r diwrnod – mae anifeiliaid ac adar yn gadael olion traed fel y mae pobl yn ei wneud. Gallwn ddefnyddio'r wybodaeth hon, ac os byddwn yn meddwl fel ditectifs, gallwn ddeall pa anifeiliaid sy'n gadael pa olion traed a pha mor bell y gallant gerdded neu hedfan bob dydd.

2. Beth all pob plentyn ei wneud i gynnwys mwy o gerdded yn ei ddiwrnod a symud o fod yn golomen wyllt i fod yn llwynog (er enghraifft)? A all y rhai sydd eisoes yn cerdded llawer (h.y. y llwynogod yn y dosbarth) rannu sut maen nhw'n cyflawni hyn gyda gweddill y dosbarth ac annog eraill i wneud yr un peth os gallant?

Estyniad

- Gofynnwch i'r plant edrych ar ba anifeiliaid allai fod yn byw'n agos atynt. Beth allai eu cynefin fod? Coetir, caeau a dolydd, pyllau ac ati.
- A all y plant grwpio'r anifeiliaid yn grwpiau cyffredin: mamaliaid, amffibiaid, adar? A oes unrhyw grwpiau coll, a pha anifeiliaid maen nhw'n gwybod amdanyn nhw o'r grwpiau hyn? Ymlusgiaid, pryfed a bwystfilod bach, er enghraifft. Pa mor bell mae'r anifeiliaid hyn yn teithio?
- Mae croeso i chi ddefnyddio'r cardiau 'Pellter' i herio'r disgyblion ymhellach.

O adref

1. Adeiladwch drap ôl troed anifeiliaid/ trap byg pryfed a gweld pa anifeiliaid sy'n ymweld â'ch cymdogaeth. Gallwch ddod o hyd i gyfarwyddiadau i adeiladu eich trap ar-lein. Chwiliwch 'trap ôl troed anifeiliaid'.
2. Rydym wedi edrych ar drywydd anifeiliaid, cynefinoedd a pha mor bell maen nhw'n teithio. A all disgyblion greu map o'r ardal leol o amgylch eu cartref? Pa gynefinoedd y gallant eu hadnabod? Ydyn nhw'n gallu eu rhoi ar y map? Ydyn nhw'n gallu eu dangos mewn lluniadau neu ysgrifennu?

RHANNWCH GREADIGAETHAU EICH PLANT GYDA NI.

Tagiwch ni @LivingStreets neu anfon e-bost atom ar commsteam@livingstreets.org.uk

Ni yw Living Streets, yr elusen yn y DU ar gyfer cerdded bob dydd. Mae'r adnoddau dysgu hyn yn cefnogi cyfranogiad yn WOW - yr her blwyddyn o hyd i gerdded i'r ysgol.

Am ragor o wybodaeth ar WOW, ewch i www.livingstreets.org.uk/WOW

Cysylltu â ni: walktoschool@livingstreets.org.uk 020 7377 4900

LET'S
WALK TO
SCHOOL

Deunydd cefnogol- Olion Traed, Anifeiliaid, Pellteroedd

Ar gyfer yr Athro: Argraffu a thorri'r darnau perthnasol i ffurfio set. Yn gyntaf, gofynnwch i'r disgyblion geisio paru'r printiau â'r anifail. Yna gofynnwch iddyn nhw geisio paru'r pellteroedd a deithiwyd hefyd (os ydyn nhw'n ansicr ar fesuriadau metrig, gallwch hepgor y cardiau hyn a gofyn i'r disgyblion drefnu'r anifeiliaid yn nhrefn y pellter lleiaf a gerddwyd i'r pellter mwyaf a gerddwyd mewn diwrnod).

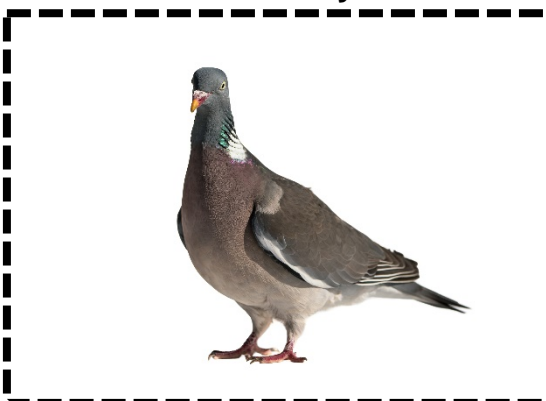
DIAGRAM ÔL-TROED

ÔL-TROED MEWN EIRA

ANIFAIL – colomen wyllt

PELLTER A DEITHIWYD POB DYDD

Dydw i ddim yn cerdded mor bell â hynny bob dydd dim ond tua 40 metr.

Dwi'n gallu hedfan hyd at 16 Cilomedr y dydd.

DIAGRAM ÔL-TROED

ÔL-TROED MEWN EIRA

ANIFAIL – broga

DAILY DISTANCE TRAVELLED

Rwy'n cerdded tua 500 metr y dydd.

DIAGRAM ÔL-TROED

ÔL-TROED MEWN BAW

ANIFAIL – draenog

PELLTER A DEITHIWYD POB DYDD

Cerdded 2-3
Cilomedr (efallai y
byddaf yn rholio
ychydig o'r ffordd)
Rwy'n teithio yn y
nos yn bennaf.

DIAGRAM ÔL-TROED

ÔL-TROED MEWN EIRA

ANIFAIL – cwningen

PELLTER A DEITHIWYD POB DYDD

Rwy'n hopian hyd
at 4 Cilomedr y
dydd.

DIAGRAM ÔL-TROED

ÔL-TROED MEWN EIRA

ANIFAIL – gwiwer lwyd

PELLTER A DEITHIWYD POB DYDD

Yn cerdded hyd at 8 Cilomedr yn ystod y dydd.

DIAGRAM ÔL-TROED

ÔL-TROED MEWN EIRA

ANIFAIL – llwynog

PELLTER A DEITHIWYD POB DYDD

Rwy'n cerdded hyd at 10 Cilomedr, fel arfer yn y nos.

